



Pensioen By scheidung.  
Wat Gebeurt daarmee?

Persoonscode: 208633

## **Het pensioenakkoord en het wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding (2022); wat voor effect hebben deze wetsvoorstellen op de ex-partner?**

### **Inleiding**

‘Het pensioen moet beter aansluiten op de arbeidsmarkt’. Dit is een kreet die ik vaak in nieuwsberichten voorbij heb zien komen. Het huidige pensioenstelsel zou niet meer passen bij de samenleving en de manier waarop mensen werken<sup>1</sup>. Er is steeds meer behoefte aan flexibiliteit en keuzevrijheid. Het nieuwe pensioenstelsel – dat uiterlijk 1 januari 2027 geïmplementeerd moet worden door pensioenuitvoerders - lijkt gehoor te geven aan de kreet. Deelnemers kunnen hun pensioen in het nieuwe stelsel veel beter afstemmen op hun persoonlijke wensen<sup>2</sup>. Per 1 januari 2027 is het ook de bedoeling dat de wet pensioenverdeling bij scheiding ingaat. Deze wet zal het verdelen van het pensioen bij scheiding eenvoudiger en overzichtelijker moeten maken. Beide wetsvoorstellen die (naar verwachting) op 1 januari 2027 ingaan hebben als doel het pensioen transparanter te maken. Eén partij die bij invoering van beide wetten in mijn mening aan het kortste eind trekt, is de ex-partner die het minst verdient in de relatie. In deze essay zal ik kijken wat voor een invloed deze wetsvoorstellen hebben op de ex-partners van deelnemers.

### **Scheidingen in Nederland**

Volgens het Centraal Bureau voor de Statistiek is het aantal scheidingen sinds het einde van de jaren zestig sterk toegenomen. In 1965 eindigden ‘slechts’ 6 duizend huwelijken in een scheiding. Het aantal huwelijken dat in echtscheidingen eindigden is sinds die tijd ruim verviervoudigd. In 2021 strandden 25.962 huwelijken en gingen 2.686 koppels met een geregistreerd partnerschap uit elkaar<sup>3</sup>. De gemiddelde leeftijd waarop mensen uit elkaar gaan is sinds de jaren zestig ook geleidelijk aan toegenomen. Mannen die in 2021 zijn gescheiden waren gemiddeld 48,2 jaar, vrouwen waren gemiddeld 44,9 jaar. De gemiddelde duur van de huwelijken die strandden in 2021 was 15 jaar.

### **Wet verevening pensioenrechten bij scheiding in het kort (de huidige wet)**

Bij een scheiding volgens de huidige wet heeft elke ex-partner standaard recht op de helft van het ouderdomspensioen dat is opgebouwd tijdens de huwelijkse periode. Het maakt hierbij niet uit onder welke voorwaarden een stel is getrouwd. Een deelnemer en/of de ex-partner moeten hun scheiding binnen 2 jaar melden bij de pensioenuitvoerder. Het verdeelde ouderdomspensioen waar een ex-partner recht op heeft bij een scheiding is in de meeste gevallen afhankelijk van de keuzes van de partner die het pensioen opbouwt/heeft opgebouwd. Als de scheiding niet binnen twee jaar wordt gemeld, dan heeft de pensioenuitvoerder het recht om het verzoek om het pensioen te verdelen af te wijzen. De deelnemer en de ex-partner moeten de verdeling van het pensioen dan onderling regelen. Verder heeft de ex-partner recht op het tot aan de scheiding aan opgebouwde partnerpensioen (bijzonder partnerpensioen), ongeacht de duur van het huwelijk. Koppels kunnen hiervan afwijken als dat wenselijk is. Bij een scheiding moet van alles geregeld en verdeed worden. Het pensioen is in veel gevallen het laatste waar een koppel aan denkt als het op de scheiding aan komt en wordt hierdoor regelmatig vergeten<sup>4</sup>. Ook weten veel mensen in het algemeen niet dat zij zelf de verdeling van hun pensioen moeten regelen.

---

<sup>1</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/videos/2019/05/21/uitlegvideo-vernieuwing-pensioenstelsel>

<sup>2</sup> <https://www.dnb.nl/actuele-economische-vraagstukken/pensioen/het-pensioenstelsel-straks/>

<sup>3</sup> <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/levensloop/scheiden>

<sup>4</sup> <https://www.nn.nl/Financien/Pensioen-en-scheiding.htm>

## **Wet pensioenverdeling bij scheiding in het kort (het wetsvoorstel)**

In het nieuwe wetsvoorstel blijft de ex-partner recht hebben op de helft van het ouderdomspensioen dat tijdens het huwelijk is opgebouwd. De deelnemer en de ex-partner hoeven de scheiding niet meer te melden aan de pensioenuitvoerder; dit wordt automatisch doorgegeven via de Basis Registratie Personen. Ook wordt het ouderdomspensioen standaard geconverteerd. Het pensioen wordt omgezet in een ouderdomspensioen dat in gaat wanneer de ex-partner dit wil (en het reglement dit toe laat). Hierdoor wordt de afhankelijkheid van de deelnemer teniet gedaan. Bij de scheiding blijft de ex-partner recht hebben op bijzonder partnerpensioen. De hoogte van het partnerpensioen wordt echter anders bepaald. De ex-partner heeft recht op de helft van het partnerpensioen dat is opgebouwd tijdens de huwelijkse periode. De ex-partner kan hierbij kiezen om het bijzonder partnerpensioen te behouden of ook te converteren naar een eigen ouderdomspensioen.

## **Het (nabestaandepensioen in het nieuwe) pensioenakkoord**

In het huidige pensioenstelsel worden pensioenen in meerdere vormen opgebouwd. Een grote verandering die het nieuwe pensioenstelsel zal brengen is het feit dat het ouderdomspensioen volgens de 'beschikbare premieregeling' opgebouwd zal worden. Bij de beschikbare premieregeling is de hoogte van de pensioenuitkering afhankelijk van de premies die zijn ingelegd en de behaalde rendementen. Bij pensioeningang wordt er pas duidelijk wat er uitgekeerd zal worden<sup>5</sup>. Een andere verandering is dat het partnerpensioen in het nieuwe stelsel op risicobasis wordt verzekerd en niet meer apart wordt opgebouwd<sup>6</sup>. Bij een scheiding betekent dit dus dat de ex-partner geen recht meer heeft op bijzonder partnerpensioen als dit niet eerder is opgebouwd. Het nieuwe pensioenstelsel heeft (deels) als doel dat het nabestaandepensioen minder gecompliceerd wordt.

## **Effecten van de nieuwe wetsvoorstellen op de ex-partner**

In beide wetsvoorstellen die ik zojuist heb benoemd zal de ex-partner erop achteruitgaan in vergelijking met de huidige situatie. In de nieuwe wet pensioenverdeling bij scheiding heeft de ex-partner alleen nog maar recht op de helft van het partnerpensioen dat tijdens het huwelijk is opgebouwd. Dit is in veel gevallen minder dan in het huidige stelsel, waarin de ex-partner het tot aan de scheiding opgebouwde partnerpensioen toebedeeld krijgt. De keuze om de periode van de verdeling van het partnerpensioen te verkorten is in mijn mening terecht. Een ex-partner die bijvoorbeeld na één dag huwelijk al scheidt, heeft in het huidige stelsel recht op het gehele partnerpensioen dat tot dan toe is opgebouwd. Wat mij wel verbaast is het feit dat de ex-partner maar de helft van het opgebouwde partnerpensioen krijgt toebedeeld. In mijn mening is dit niet rechtvaardig. Het partnerpensioen dat tijdens het huwelijk is opgebouwd is immers opgebouwd voor de partner waar de deelnemer op dat moment een relatie mee heeft. Ik had het beter gevonden als de ex-partner bij de scheiding dan ook (alleen) het partnerpensioen zou ontvangen dat is opgebouwd tijdens het huwelijk. De ex-partner wordt naar mijn mening dubbel gestraft (de periode van verdeling wordt verkort naar de huwelijkse periode én de partner krijgt daar nog eens de helft van).

In het huidige stelsel wordt het partnerpensioen op risicobasis verzekerd of opgebouwd. In het nieuwe pensioenstelsel zal er geen partnerpensioen meer opgebouwd worden, maar zal het alleen nog op risicobasis verzekerd worden<sup>7</sup>. Toekomstige ex-partners van deelnemers die het partnerpensioen alleen op risico basis hebben verzekerd, hebben bij een scheiding dus geen recht op bijzonder partnerpensioen. Bij deelnemers die al partnerpensioen hadden opgebouwd, krijgt de ex-partner (als beide wetsvoorstellen worden geïmplementeerd) de helft van het partnerpensioen dat tijdens het huwelijk is opgebouwd en geen bijzonder partnerpensioen vanaf

---

<sup>5</sup> <https://www.achmeapensioenservices.nl/thema-s/defined-contribution-dc>

<sup>6</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/pensioen/toekomst-pensioenstelsel/beter-nabestaandepensioen>

<sup>7</sup> <https://nlpensioen.nl/pensioenakkoord-nabestaandepensioen/>

het moment dat het pensioen op risicobasis is verzekerd. Weer wordt de ex-partner benadeeld. Het bijzonder partnerpensioen zal in het nieuwe stelsel nihil zijn, of veel lager dan volgens het huidige stelsel.

### **Arbeidsparticipatie van vrouwen en het effect van een scheiding**

In Nederland werken veel meer vrouwen dan mannen parttime. Waar 2 op de 10 mannen een deeltijdbaan heeft, werkt 7 op de 10 vrouwen in deeltijd. Hiermee staat Nederland op nummer 1 met betrekking tot vrouwen die parttime werken<sup>8</sup>. In de afgelopen jaren zijn vrouwen wel meer gaan werken dan vroeger, maar het blijft zo dat vrouwen gemiddeld minder werken dan mannen en dus ook minder geld verdienen. Dit maakt veel vrouwen financieel afhankelijk van hun partners en kwetsbaarder bij een scheiding<sup>9</sup>. Na een scheiding kunnen deze vrouwen\* natuurlijk ervoor kiezen om (meer) te gaan werken, zodat de kwetsbaarheid minder wordt. Zoals eerder aangegeven duurt een gemiddelde huwelijk 15 jaar. Dit betekent dat veel vrouwen een aantal jaar minder (of geen) pensioen hebben opgebouwd. Dit wordt enigszins rechtgetrokken door het ouderdompensioen te verdelen en het bijzonder partnerpensioen aan de ex-partner toe te bedelen. Door de nieuwe wetsvoorstellen zal het bijzondere partnerpensioen dat naar de ex-partner gaat echter veel beperkter zijn dan in het huidige stelsel.

\* Ik kies er hier voor om de situatie van veel vrouwen te belichten. Het komt natuurlijk ook voor dat de man in een relatie financieel afhankelijk is van de ex-partner. Deze mannen komen in dezelfde situatie te zitten als de vrouwen die ik in dit stuk benoem.

### **Deelnemers informeren over het effect van de wetsvoorstellen**

Het pensioen is voor velen een 'ver van mijn bed show'<sup>10</sup>. Velen beginnen er pas over na te denken wanneer de pensioenleeftijd nadert. Hierdoor heerst er nog veel onwetendheid over het pensioen én het partnerpensioen<sup>11</sup>. Met betrekking tot het partnerpensioen wordt er pas over nagedacht als men ermee te maken heeft. Dit kan bijvoorbeeld bij pensioeningang van de deelnemer zijn (uitruil of geen uitruil) of wanneer er een scheiding plaats vindt. Voor een ex-partner die zelf geen pensioen heeft opgebouwd en geen recht heeft op bijzonder partnerpensioen is dit te laat. Het is dan ook niet teveel gevraagd om deelnemers én hun partners goed te informeren over het pensioen, maar ook de mogelijke gevolgen van een scheiding op de financiële situatie. Pensioenuitvoerder kunnen hun deelnemers er ook op attenderen dat er naast het partnerpensioen bijvoorbeeld ook een mogelijkheid is om nabestaandelijfrente op te bouwen. Op die manier kan de kwetsbaarheid van de ex-partner die het minst verdient (in veel gevallen vrouwen) verkleind worden.

### **Conclusie**

1 januari 2027 blijkt een belangrijke datum te zijn voor de pensioenwereld. Hoe het er nu naar uitziet zal het pensioenakkoord op dat moment door de pensioenuitvoerders geïmplementeerd zijn. Ook zal de wet pensioenverdeling bij scheiding naar verwachting dan in gaan. Deze wetsvoorstellen zijn ingediend om het pensioen flexibeler, simpeler en transparanter te maken. Deze doelen worden in veel opzichten ook gehaald. Eén partij waar in mijn mening het minst rekening mee is gehouden is de ex-partner die het minste inkomen heeft in de relatie. Bij een scheiding zal deze ex-partner er flink op achteruitgaan in vergelijking met de huidige situatie. De kwetsbaarheid van deze ex-partner valt niet weg te nemen, maar kan eventueel beperkt worden door de deelnemer en de ex-partner te informeren over de financiële consequenties en de mogelijke oplossingen.

---

<sup>8</sup> <https://npokennis.nl/story/252/waarom-werken-vrouwen-vaak-parttime-in-nederland>

<sup>9</sup> <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/vrouwenemancipatie/arbeidsparticipatie-van-vrouwen>

<sup>10</sup> <https://www.metronieuws.nl/in-het-nieuws/2019/06/pensioen-belangrijk-maar-ver-van-je-bed-show/>

<sup>11</sup> <https://www.abp.nl/over-abp/actueel/nieuws/Veel-onwetendheid-over-pensioen-bij-echtscheiding.aspx>